

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter Supplementum Formularum Fori extrajudicialis, accesserunt
quamplures Formulæ Fori contentiosi, necnon nonnullæ litteræ Pastorales
non minùs utiles, quàm necessariæ gubernium Ecclesiasticum
assumentibus, ab eodem Auctore annotationibus auctæ, sacræ paginæ
oraculis, & Sacr. ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1707

Decreti renovationis Emphytheusis. Form. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62423)

quitur Ciarlin. *contr. cap. 121. num. 40. & 41.* Item quod Censuarius retrahens fundum, non potest in pretio computare sortem Censu, sed tenetur integrum pretium deponere, Cenc. *de cens. par. 2. cap. 2. quest. 1. art. 4. num. 15. & seqq.* Rota *post eundem decis. 159. num. 4.* Sabell. *in Summ. dir. tract. tom. 5. resol. 36. num. 5.* Item, quod Dominus Censu, non præferitur in emptione fundi censiti Inquilino, Vicino, Conforti, nec aliis jus prælationis habentibus à Statuto, vel alia Constitutione, Gratian. *discept. 876. num. 2. & 3.* Add. ad Buratt. *dec. 937. num. 23.* Rota *cor. Merlin. dec. 386. num. 15. cum seqq.*

15. AUT AMORTIZZATIONIS

Tunc dicitur fieri amortizzatio quoties bona Emphyteutica consentiente Domino directo, remanent penes manus mortuas, solutis quindennis, aut data indemnitate compensatione, secundum regionis morem ad tradita per Tondat. *quest. benefic. tom. 1. part. 1. cap. 46. num. 4.* Card. de Luca *de emphyt. disc. 28. num. 7.* Panimoll. *dec. 4. num. 32. & 33.* Capon. *disc. 376. num. 19.* Rota *coram Coccin. decis. 1557. num. 15. & passim alibi.* Quindennium autem nil aliud est, quam solutio laudemii singulis quindennis annis; & hoc introductum fuit ad reddendam Ecclesiam capacem bonorum Emphyteuticorum, & ad reddendum indemnem Dominum directum, ne amitteret spem laudemiorum. Hoc autem genus quindenniorum, parum differt à solutione quindenniali, quæ fit Cancellariæ Apostolicæ vigore Constitut. Apostolicarum innovatarum à Clemente X. *Constitut. 50. Bullar. nov. tom. 6. pro Beneficiis unitis,* cum enim per unionem amplius non vacant, ne Annatistæ priventur jure suarum Annatarum, super verisimili supposito, quod illorum vacatio, & annatæ solutio contingere possit singulis quindennis annis, reiteratur illius solutio de quindennio in quindennium, ut ad ornatum dixit Rot. *coram Cerr. decis. 2. num. 13. & 14.* Suntque ad instat *indictionum,* quas Cæsar Augustus subrogavit Olimpiadibus, ita dictæ ab indicendo, cum enim Romani omnibus gentibus imperarent, omnibus tri-

buta indixerunt, & quæ in eis trino lustro digesta solvebantur, primo lustro aurum, secundo argentum, tertio æs exolvere Collectores perurgebant, & quarto lustro rursus a principio repetebatur: & sic junctis tribus quinquenniis, quindennis annorum indictiones singulæ institutæ sunt, ut observat Pithæus *in Codic. lib. 1. tit. 12. de his qui ad Eccles. &c. ad Edict. potest. lig. 4. ab cod. relat.*

Decreti renovationis Emphyteutis.

FORMULA III.

SUMMARIUM.

- 1 Res Ecclesie dicitur alienari solita quando præcessit una concessio solemnitas, vel duæ effectum sortitæ per spatium 40. annorum, vel ubi bona redacta sunt ad instat alodialium.
- 2 Bona emphyteutica devoluta Ecclesie ob non solum canonem, possunt investiri etiam extraneis.
Bona Ecclesie, renovari solita devoluta, incorporata mensæ Ecclesie non possunt denuò investiri sine Beneplacito Apostolico.
- 3 In emphyteusi hereditaria, præmiores sunt reinvestiendi, quando non adest hæres ultimi investiti.
- 4 Laudemium debetur Domino directo ab emptore ad rationem duorum scutorum pro centenario.
Laudemium debetur etiam si fiat alienatio cum pacto redimendi.
Item si res emphyteutica transferatur vigore legati, aut Donationis.
- 5 Ecclesia Domina directa, non potest (concedendo renovationem), primam Investituram alterare in substantialibus, sine beneplacito Apostolico.

V his precibus, & attentis narratis, constitoque nobis, quod bona in illis expressa, licet de directo Dominio Ecclesiæ N. existat, solent de *Consuetudine* (sive ex concessione Apostolica, sive Concordia) linea finita, denuò Agnatis proximioribus, ac etiam successoribus non Agnatis concedi, & reinvestiri: ideò *solutò solito laudemio*, ac reservato canone: nec expressis eorundem bonorum hodiernis finibus, licentiam, & facultatem concedimus N. exponendi, & stipulandi instrumentum renovationis Emphyteusis favore N. ejusque filiorum, & descendentium *ad formam præcedentium Investiturarum*, & non alias &c. omni &c.

N. Episcopus N.

N. Cancellarius.

ADNOTATIONES.

1. *DE CONSUECUDINE*. Res Ecclesiæ dicitur solita locari, & in Emphyteusi dari quando præcessit, aut unica concessio solemnis, & valida absque alio lapsu temporis, aut duæ concessiones minus solemnes effectum fortitæ per spatium quadraginta annorum, ut pluries firmavit Rot. & præsertim coram Arguel. *dec. 118. num. 4. & 5.* & coram Bich. *decif. 383. num. 52.* ubi aliæ *decif. allegantur*: vel ubi bona Emphyteutica sunt redacta ad instar bonorum allodialium, transeunt ad hæredes etiam extraneos, in quibus finita linea tenentur Ecclesia Investituras renovare favore proximiorum, nec valet pro se retinere, prout contingit in toto Statu Urbini, Romandiolæ, Abbatæ Farfen. Diocesi Æsina, & frequenter alibi, & de his locis Cardinalis de Luc. *de Emphyt. disc. 5. 6. 7. & 62.* Rot. coram Celso *dec. 192. & dec. 232.* & coram Bichio *dec. 57. dec. 377. par. 14. rec. & in Æsina immisionis 26. Junii 1682.* coram Paulutio *confirmata 5. Junii 1683.* coram Ursino.

2. Verùm etiam in his locis, si bona Emphyteutica devolverentur ob canonem non solum, posset declarata caducitate, Ecclesia Domina directa quemlibet aliam personam investire, quia consuetudo, sive Statutum renovandi intelligitur de devolutione ob lineam finitam, non autem si Emphyteuta cadat in commissum, Rot. *decif. 218. num. 7. & seq. par. 16. rec.* quæ *decisio loquitur in ter-*

minis Indulti Urbani VIII. pro Statu Urbini & in *Nullius scilicet Senogallien. bonorum 13. Junii 1695. minus adversatur coram Muto.* Aut si bona renovari solita, jam essent devoluta, & incorporata mensæ Ecclesiæ, tunc enim non posset fieri nova Investitura nisi obtento Beneplacito Apostolico, Ricc. *prax. p. 1. resol. 76. n. 8.* ubi declarat quando ad hunc effectum res mensæ incorporata dicatur, nempe si Prælatus eam describi fecerit inter alia bona mensæ, vel fructus inde perceperit.

3. Item advertendum, quod licet ex consuetudine, statuto, vel concordia, renovationes talium bonorum fieri debeant proximioribus agnatis: hoc intelligitur quoties ultimus investitus decederet nulla facta dispositione, quo casu ad exclusionem Domini directi proximior esset investiendus: secus autem si addit hæredis institutio; quia tunc hic quamvis extraneus; præfertur proximioribus, ut in puncto firmavit Rot. coram Cavallerino in *Æsina 14. Martii 1692. §. quandoquidem*: ea fundamentali ratione, quod quando Emphyteusis est hereditaria, & bona redacta sunt ad instar allodialium, comprehendatur sub universali hæredis institutione.

4. *SOLUTO SOLITO LAUDEMIO*. Laudemium regulariter, & de jure debetur Domino directo ab emptore ad rationem duorum scutorum pro centenariò *l. fin. Cod. de jur. emphyt.* ibique DD. At quia consuetudine, statuto, vel pacto minui, & augeri potest ut dicit

cit Fulgin. *de emphyt. tit. de laud. quest. 1. n. 5.* idem dicitur in formula quod solvatur solitum laudemium. Solvi autem debeat laudemium non solum quando sit renovatio propter lineam finitam; sed etiam quando res emphyteutica transit in extraneum vel aliam Ecclesiam vigore contractus etiam cum pacto redimendi, Niger. *de laudem par. 2. quest. 5. art. 1. nu. 24.* aut legati, aut donationis, Fulgin. *ubi sup. quest. 6. nu. 2.* Panimol. *dec. 4. num. 13. 26. & 27.* Rot. coram Coccin. *dec. 2314. nu. 1.* dummodò legatarius, vel donatarius non sit de compræhensi in Investitura, quia dum alienatio fit inter compræhensos laudemium non debetur, Fulgin. *ubi sup. q. 5. per tot.* ubi dat limitationes.

5. **AD FORMAM PRÆCEDENTIUM INVESTITURARUM.** Per hanc clausulam datur intelligi quod Ecclesia, quæ concedit renovationem, non potest primam Investituram in substantialibus sine Beneplacito Apostolico alterare, putà de gentilitia, seu ex pacto, & providentia in hæreditarium, vel de tertia ad quartam generationem concedere. Reoan. *de reb. Ecol. non alien. q. 61. num. 5.* Rot. *dec. 165. num. 10. par. 10. rec. & coram Coccin. dec. 2264. à num. 45.* & hoc procedit non solum in præjudicium sui ipsius, sed neque in Investitura compræhensorum, quando est pacto, & providentia, & acquisita titulo lucrativo, puta per solutionem canonis medioeris summæ, & cum promissione meliorandi, tunc enim primus acquirens non potest præjudicium inferre vocati, Marefcott. *var. resol. lib. 1. cap. 74. num. 3.* Rot. coram Coccin. *dec. 1543. num. 3. & dec. 55. num. 19. par. 10. rec.*

Decreti permissionis alienationis
vigore Beneplaciti
Apostolici.

FORMULA IV.

SUMMARIUM.

1 Beneplacitum Apostolicum pro alienatione bonorum Ecclesie semper

continet clausulas conditionales verificandas causa cognita.

Clausula -- si causa per te diligenter cognita, contenta in Brevis in forma significavit: non est verificanda judicialiter, sed per solum iuramentum impetrantis.

2 Beneplacitum Apostolicum potest precedere, & subsequi contractum alienationis, dummodò non tradatur possessio.

Alienans bona Ecclesie cum clausula Salvo Beneplacito Apostolico, nec alias aliter &c. non excusatur ab incursum poenarum.

3 Alienans bona Ecclesie per Procuratorem, non incurrit poenas Extravag. Ambitiosæ, si tradatur possessio ante impetrationem Beneplaciti.

4 Poena Extravag. Ambitiosæ sunt in viridi observationem, & allegantur Decreta, & nu. 5. 6. & 7.

8 In materia incursum censurarum in alienatione bonorum Ecclesie sequenda est opinio Sacr. Congregationum.

Bona fides sincera, vel ignorantia facti probabilis excusat alienantes ab incursum censurarum.

9 Confessarius non potest absolvere a censuris incursum ob alienationem bonorum Ecclesie.

Censuræ late à jure, vel ab homine Papæ non reservatæ, Episcopo reservatæ censetur.

10 Censuræ late contra alienantes bona Ecclesie sunt ex praxi reservatæ. Alienantes bona Ecclesie sine Beneplacito, censuras à Concilio Trid. suspensas incurrun, & n. 11.

12 Beneplacitum Apostolicum exigitur pro solvendo ere alieno illius, qui bona Ecclesie reliquit.

Compromissum de rebus Ecclesie fieri non potest sine Beneplacito.

Compromissum de re spirituali non fit in laicum.

13 Extravagans Ambitiosæ est ubique servanda, nec allegari potest non usus, & n. 14.

15 Beneplacitum Apostolicum ex lapsu temporis non presumitur intercessisse.